Klimanytt nr. 400

KLIMAREALISTENE
www.klimarealistene.com

Vårt vitenskapelige nyhetsbrev 02.11.2026
Redaktør: Ole Henrik Ellestad **klimanytt@klimarealistene.com**

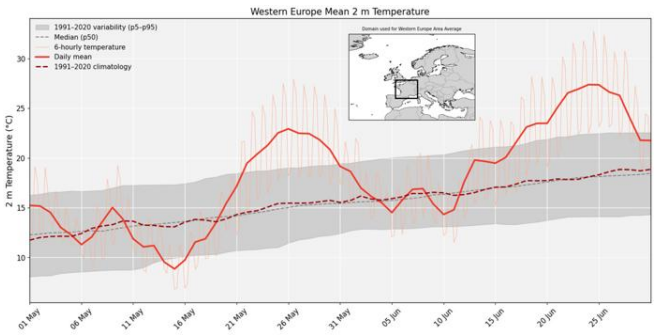
Varmebølgen i Europa i juni 2026

Jan-Erik Solheim*

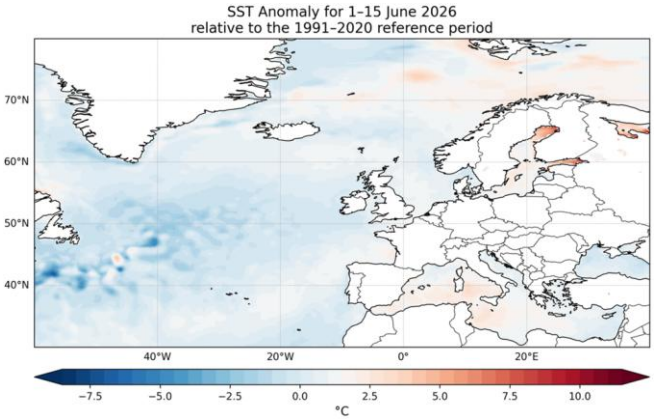
I slutten av juni 2026 opplevde Vest- og Sentral-Europa en hetebølge hvor temperaturen steg til over 40 ˚C i storbyene. Spørsmålet er om dette har naturlige årsaker eller skyldes våre CO_2-utslipp.

En artikkel i tidsskriftet Climate[1] gir en analyse av værsituasjonen over Europa i juni 2026, og finner at hetebølgen skyldes naturlige atmosfæriske og oseaniske prosesser. I det følgende viser vi hvordan hetebølgen utviklet seg og mulige forklaringer på hvorfor den ble ekstrem.

Figuren nedenfor viser temperaturen i 2 m høyde i Frankrike i mai og juni 2026:

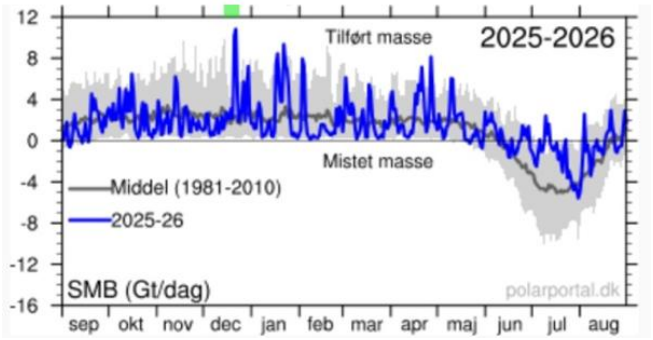

Endringer i jet-strømmen, transport av varm luft fra Nord-Afrika, sterk innstråling fra sola, færre skyer og tørr jord bidro til den lange hetebølgen.

Før hetebølgen startet var det usedvanlig kaldt i havoverflaten i Nord-Atlanteren som vist i figuren ovenfor.

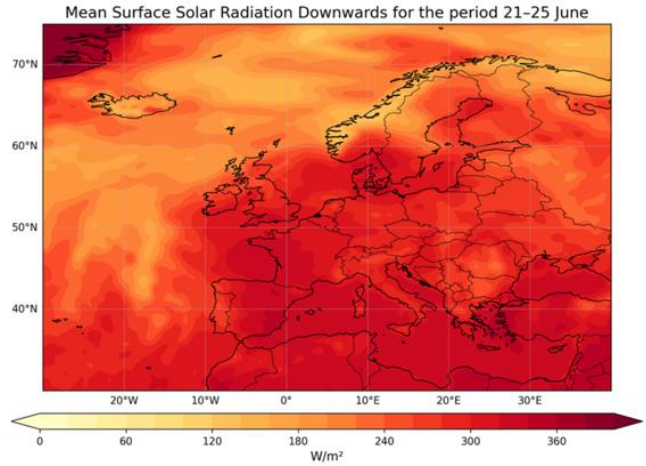
Smeltesesongen for Grønlandsisen begynte seint og varte kun to uker i slutten av juli, mens den i 30-års gjennomsnitt har vart ca. 6 uker.[2]

Figuren viser daglig masse-økning eller tap av is på Grønland i gigatonn fra 1. september 2025 til 31. august 2026. Den blå kurven viser daglig endring, mens den sorte er middelverdien, med et usikkerhetsintervall i grått

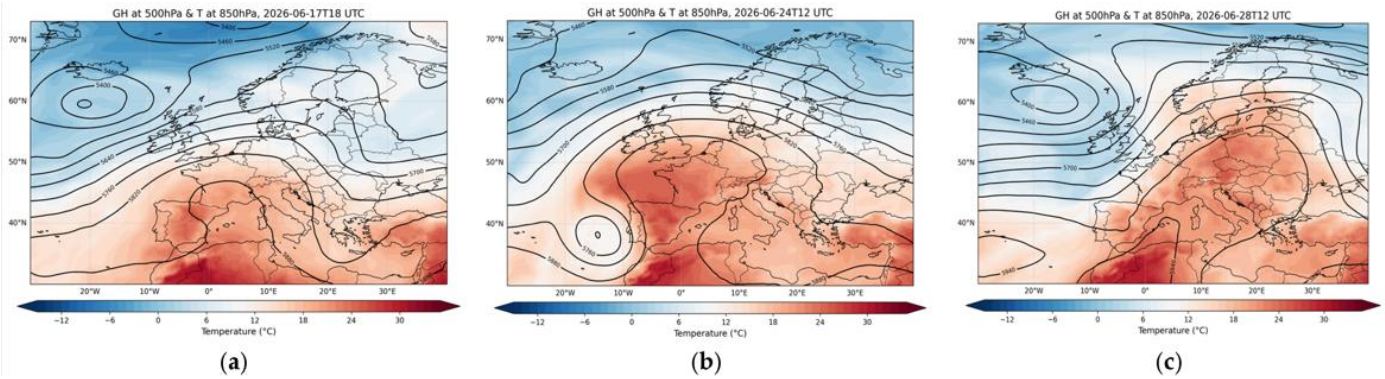
Et høytrykk etablerte seg over Vest-Europa i midten av juni. Det ble holdt på plass av en kald luftstrøm fra nord og en sterk jetstrøm fra vest over Nord-Atlanteren. Dette blokkerte varmetransporten nordover. På fagspråket kalles dette en **Ω-blokkering**. På neste side er vist atmosfæriske trykk og temperaturkurver over Europa for perioden 17.-28. juni.

Høytrykket over Europa ga klarvær og ekstra solinnstråling over Europa. Vi merket det også i Sør-Norge slik som vist nedenfor som middelverdi av solinnstrålingen for perioden 21.-25. juni:

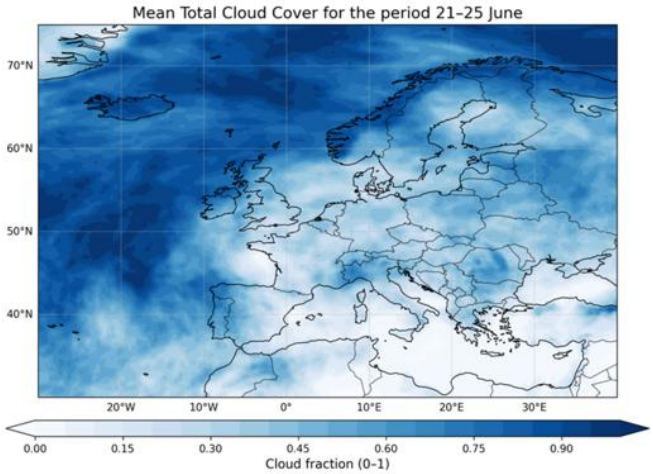
Midlere solinnstråling er gitt i W/m²

*Medlem av Klimarealistenes Vitenskapelige Råd.

De tre figurene ovenfor viser hvordan trykk og temperatur utviklet seg i atmosfæren over Europa 17., 24. og 28. juni. Trykk er vist ved de sorte linjene og temperatur ved fargekode. Det utviklet seg til en perfekt Ω den 24. juni med høytrykk fra Algerie til Polen som åpnet for transport av varme luftmasser fra Nord-Afrika til Vest- og Sentral-Europa.

Derimot fikk Vest- og Nord-Norge sin våteste juni *i manns minne*. Nedenfor ser vi skydekket over Europa 21.-25. juni:

Et lavtrykk som kom inn mot Portugal svekket etter hvert høytrykket og vi fikk en normal kjølig juli i Sør-Norge.

Observasjonene viste at det var varm luft fra Nord-Afrika som førte til denne varmebølgen. Maksimal varmetransport ble beregnet til 4,5 grader per døgn den 22. juni.

Over Sentral- og Sør-Europa virket varmebølgen ekstra sterkt, da jorda var svært tørr etter en nedbørfattig vår.

Forfatterne av denne artikkelen diskuterer om den lave havtemperaturen i begynnelsen av juni kunne være en grunn til blokkering av høytrykket. Lavere temperatur i Nord-Atlanteren er påvist i klimamodeller som følge av svakere AMOC (Nord-Atlantisk sirkulasjon i havet) som følge av global oppvarming. Dette gir en svakere Golfstrøm og svakere varmetransport nordover i Europa.

Forfatterne konkluderer med at denne hetebølgen, selv om den startet etter en periode med kaldt hav i Nord-Atlanteren, **ikke** kan brukes som bevis på avkjøling av havet pga. en svakere AMOC. Den bør heller klassifiseres som en ekstrem værhendelse. Den kraftige jetstrømmen og en tørr jordoverflate bidro til hetebølgen, som utviklet seg i løpet av noen dager, mens en svakere AMOC bruker mange år for å utvikle seg.

En mulig årsak til bølger i jetstrømmen er solstormer. Det ble ikke nevnt i denne artikkelen.

Vi hadde også varme perioder somrene 2018 og 2022. Disse er beskrevet i Klimanytt nr. 230 og 326. I Klimanytt 326 er en figur som viser den samme Ω-blokkeringen i 2018.

Når det gjelder kaldt hav og kalde havstrømmer langs Nordvest-Europas kyster kan det skyldes periodiske variasjoner i solvinden som påvirker jordas rotasjon[3] eller gravitasjonspåvirkning fra Jupiter som endrer sin bane i fase med endringer av AMO-indeksen som beskriver temperaturvariasjoner i Nord-Atlanteren[4]

[1]S.T. Arsenis m. fl. From North Atlantic Cooling to Omega Blocking: Dynamical Pathways to the June 2026 European Heatwave, Climate 2026, 14,191. 0191, https://doi.org/10.3390/cli1409191

[2]https://polarportal.dk/groenland/iskappens-overflade

[3]J.-E. Solheim, 2023, *Weaker Gulf Stream and Weather Extremes*, Science of Climate Change, Vol 3.4, side 402-407.

[4]P. Kalendra m. fl., 2024, *The 60-year Cycle of Earth's Climate and the Eccentricity of Jupiter's Orbit*, Science of Climate Change, Vol 4.3, side 92-99.

*Medlem av Klimarealistenes Vitenskapelige Råd.